

Eesti People to People Uudiskiri № 5, November 2010

EL arenguvolinik Andris Piebalgs esineb Tallinnas

Euroopa Komisjoni Esindus Eestis, Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Välispoliitika Instituut, Arengukoostöö Ümarlaud, Euroopa Parlament ja Eesti Välisministeerium kutsuvad Euroopa Komisjoni arenguvolinik Andris Piebalgsi ettekandele ja paneelile teemal “EUROOPA LIIDU ARENGUPOLIITIKA TULEVIK” 11. Novembril, 2010 Tallinna ülikooli “Tallinna” saalis.

EL on maailma suurim abiandja. Sealhulgas on ka Eesti panus. Kuhu ja milleks suunata EL abi edaspidi? EL ja Eesti abi prioriteedid? Mis on abist kasu olnud ja kuidas muuta see veel tõhusamaks? Kas avalikkuse toetus abiandmisele masu ajal on piisav?

Paneeli eesmärk on tutvustada EL arengupoliitika tulevikku, otsida vastuseid ülemaailmsetele väljakutsetele, hinnata Eesti osalust ja võimalusi arengukoostöö alal.

Panelistid:

Indrek Tarand, Euroopa Parlamendi saadik
Marina Kaljurand, Välisministeeriumi majanduse ja arengukoostöö asekantsler
Evelin Andrespok, Arengukoostöö Ümarlaua poliitikaekspert

Rainer Kattel, Tallinna Tehnikaülikooli professor
Leif Kalev, Tallinna Ülikooli riigiteaduste instituudi direktor

Moderator: Erkki Bahovski, Eesti Välispoliitika Instituudi juhatuse liige, Euroopa Komisjoni Esindus Eestis

“Enhancing policy coherence:
making development work better”
DCI-NISA ED/2008/154-226,
co-financed by the European Commission.

Lätlasest eurovolinik Andris Piebalgs kurdab, et kui NATO liikmed kulutavad sõjaväe peale vähemalt kaks protsenti oma SKTst, siis arengukoostösse panustavad ELi maad vaid 0,44 protsenti. Ometi maksab riigi ülesehitamine sõjalisest toest palju rohkem. Foto: Leonid Smulskiy (Eesti People to People)

Piebalgs: Euroopa ümber hekki kasvatada ei saa

15.11.2010

Inga Höglund

Euroopa Komisjoni arenguvoliniku Andris Piebalgsi sõnul peab Euroopa Liit kulutama arenguale miljardeid eurosid, hoidmaks ära kontrollimatut sisserännet vaestest riikidest.

Lätlasest eurovolinik rõhutas oma möödunudnädalasel visiidil Eestisse, et kuigi kolmandatesse riikidesse investeeritavad toetussummad tunduvad põhjendamatult üüratud, on arenguabi hädavajalik. Seda mitte ainult immigratsiooni piiramiseks, vaid ka turvalisuse suurendamiseks. EL on maailma suurim abistaja, andes kogu maailma abist 56 protsenti. Eelmisel aastal kulus ELil arenguale kokku 49 miljardit eurot (767 miljardit Eesti krooni).

Mis rolli mängib arenguabis Eesti? Väikestel Balti riikidel pole palju vahendeid, et toetada võitlust vaesuse vastu.

Väike on väga suhteline. Teie välisminister on öelnud, et Eesti pole väike, vaid kompaktne. Võtame näiteks operatsiooni Afganistanis. Iga osaline on oluline ja need operatsioonid on edukad, vaid sel juhul kui seda toetab arengukoostöö. Arengukoostöö on palju odavam viis saavutada rahu ja turvalisust.

Ei saa istuda ja oodata, et kui ma ükskord rikas olen, siis annan neile raha. Sa näed, et riigis on probleemid, ja kokkuvõttes see mõjutab sindki. Nii et lähed ja investeerid riikidesse, mis on vaesed. Samas ei peagi me finantseerima kõike ja igal pool. Minu arvates peaksime

keskenduma kahele valdkonnale: puhas energia ja võitlus kliimamuutuse vastu ning põllumajandus ja toidujulgeolek.

Milline on arengukoostöö ELi naabritega?

Oma naabreid toetame arenguabiga palju rohkem kui Aafrikat ja teisi regioone. Suurim ametlik arenguabi läheb Türgile. Samuti saavad idapartnerluse kaudu palju Ukraina, Moldova ja Gruusia. Seda abi hinnatakse väga.

Vaesust on igal pool ja meie huvides on aidata ümbritsevatel riikidel jõukaks saada. Kui oled jõukas, siis sul pole sõdu ja ebakindlust, sul on majanduskasv ja sa lõikad sellest kasu. Kuid peame vaatama oma lähimast piirist ka kaugemale, kuna meidki mõjutab ebakindel olukord Afganistanis või Somaalias.

Ent kuidas saab üks väike Balti riik toetada suurriiki nagu Türgi?

Türgi on tõesti hästi arenenud ja majanduslikult tugev riik. Tekib küsimus, kas sellel abil on mõtet. Sama on Ukrainaga. Kuid asi pole rahas. Asi on selles, et Ukraina tahab Euroopa tulevikku. Nad ei vaja meie raha, neil pole midagi selle vastu, et me aitame, kuid see pole peamine kannustaja.

Võtame näiteks kas või Atalanta (ELi sõjaline operatsioon võitlemaks Somaalia piraatidega – I. H.). Investeerime sinna praegu väga palju. Palju parem ja soodsam oluks investeerida Somaaliasse varem, et tagada inimestele korralik elustiil. Miks inimesed hakkavad piraadiks? Sest neil pole midagi muud teha. Piraadiks hakata on ainuke võimalus teenida. Kui neil oleks mingi muu sissetulek, siis nad piraadiks ei hakkaks.

Kui võtta Somaalia näide, siis kas te ei arva, et võitlus äärmuslaste vastu on palju suurem väljakutse? Miks on põhjust arvata, et kui anname inimestele tööd, siis laheneb kõik iseenesest ka usuäärmuslastega?

Usuäärmuslus tuleb vaesusest. Näiteks võrreldes Araabia poolsaare riike. Saudi Araabia, Omaan, Katar, Kuveit ja Jeemen – kõik on moslemiriigid. Jeemenis vohab äärmuslus, kuna ta on neist ilmselgelt kõige vaesem. See pole muidugi ainuke põhjus. Äärmuslust tekitab see, kui noortel pole midagi teha või kuhugi minna. Kui oleks rohkem tööd, rohkem võimalusi, siis ei läheks keegi ise märtriiks. Islam pole ju iseenesest vägivaldne. Inimesed muutuvad vägivaldseks, kuna neid kannustab vaesus. 95 protsenti äärmuslusest tuleb vaesusest. Suurim ebastabiilsus tuleb sellest, kui inimestel pole piisavalt süüa.

Ka Euroopas tõstab viimasel ajal pead äärmuslus. Millega seda selgitada?

Võib-olla me pole nendele probleemidele piisavalt tugevalt ja ausalt reageerinud. Äärmuslastel on alati võimalus, kui võim üritab riigi probleemide ees silmi kinni panna. Inimesed annavad oma hääle äärmuslikkuse poolt, et anda märku peavooluparteidele, et selle probleemiga on vaja tegeleda. Tõlgendan seda protestihääletusena. Euroopa on juba liigselt ekstreemsusi kannatanud – nii parem- kui ka vasakäärmuslust.

On oluline märk, et Euroopa poliitikud peavad tegelema migratsiooniküsimusega. Ja rände vastu ei saa ju ehitada mingit suurt hekki Euroopa ümber. Ainus, mida teha saame, on toetada arengut Aafrika riikides, et inimesed siia ei tuleks, kuna neil on oma riigis võimalus.

Kui neil see võimalus puudub, siis nad leiavad ka mooduse, kuidas siia pääseda. Sel juhul nad jõuavad siia, nad pole ette valmistatud, neil pole haridust ega väljaõpet. Parimal juhul elatuvad nad meie sotsiaalabist ja halvimal juhul suurendavad kuritegevust. Loomulikult ei tule nad siia mõttega meie kuritegevust suurendada. Nende jaoks on ju ainus mõte: ma tulen Euroopasse, ma saan hea elu. Siis nad avastad, et ka siin elamiseks on raha vaja, ja sellest saavad probleemid alguse. Usun, et oleme silmad sulgenud selliste inimeste ees ja põhjuste ees, miks nad üldse tulevad. Arengukoostöö on üks vahendeid selle vastu võitlemiseks.

Mil määral on riigid, keda meie aidata tahame, üldse valmis koostööd tegema? Kas meie abi üldse hinnatakse?

Iga riik maailmas on uhke ja iga riik tahaks olla teistest sõltumatu. Kuid mäletan oma kogemusest, kui olin pärast Läti iseseisvumist minister ja toetus oli tõesti väga suureks abiks. Seega on need riigid muidugi tänulikud abi eest.

Aga küsimus on ka väheses kannatlikkuses. Inimesed usuvad, et abi ei lähe sinna, kuhu peaks, või pole piisav. Arvatakse, et arenguabi andja, kes on rikkam, võiks näidata üles rohkem solidaarsust.

Kuid vahepeal jääb mulje, et need riigid pole abi eest tänulikud või ei oska meie head tahet hinnata.

See on erinev. Ma mõtlen alati ELi populaarsusele Lätis. Kui vaatan tulemusi, siis olen üllatunud, et Läti on eurolliidu liige. Me ei tohiks alati otsustada selle põhjal, mis praegu toimub. Sama lugu on ka arenguabiga – seda hinnatakse, kuid inimesed ei taha seda välja öelda. Nad pole pettunud, et me abi anname, kuid nad usuvad, et see pole piisav, pole õiges kohas, ja nii kuulemegi kurtmist.

Seda võib võrrelda Lätiga: keegi ei pane pahaks, et Läti on ELis, kuid nad usuvad, et EL saaks teha palju rohkem. Mõnes mõttes on ootused kõrgemad kui reaalsus. Samal ajal ei kahtle aga keegi, et see on midagi positiivset. Vaid äärmuslased keelduvad igasugusest arengu- või humanitaarabist.

Kuidas saab EL kaasa rääkida sõjalistes operatsioonides võrreldes NATO suurte operatsioonidega?

NATO liikmed kulutavad vähemalt kaks protsenti SKTst sõjaväele, arengukoostöösse panustavad ELi liikmed 0,44 protsendiga SKTst. Mis maksab rohkem – riigi ülesehitamine või sõjaväeline tugi. Muidugi ülesehitamine! Lihtsalt neid kahte arvu võrreldes on meie rahalised võimalused väga piiratud. Toetame aastas Afganistani miljardi euroga, kuid probleem on selles, et arengukoostöökse pole meil ELis piisavalt vahendeid.

Peamine väljakutse on riigi ülesehitamine. Peame keskenduma aladele, mida ei saa teha sõjaväega. Asi pole vaid koolides ja haiglates, vaid ka valitsuse ja infrastruktuuri ehitamises ja see maksab palju.

Palju kriitikat on pälvunud ELi puudulik koostöö NATOga. Millised takistused siin on?

Tõsi, need organisatsioonid on arenenud erinevalt. Kuid nüüd on juba märke ELis ja NATO poolelt, et suhted peaksid olema tihedamad. Mõlemad pooled saadavad valge suitsu signaale, et oleme valmis koostööks.

Oleksin tänulik, kui teaksin, millal on võimalik vägede lahkumine Afganistanist. Toetusprogrammid ehitatakse ju üles ajaks, mil sõjavägi lahkub. Pole ju nii, et sõjavägi läheb välja ja siis unustame asja ära. Peame paremini kohandama oma strateegiat. Kui kahe organisatsiooni vahel tekiks suurem poliitiline usaldus, siis pole teisi takistusi.

Kreekast tuli äsja uudis, et ELi toetust ei kasutatud sihtotstarbeliselt ja pandi oma taskusse. Kuidas tagate, et ELi raha ei kuritarvitataks?

Ükskõik kus ma käin, alati räägitakse, et aafriklased on korrumppeerunud. Kuid iga inimest tuleb hinnata eraldi. Olen veendunud, et meie praegust süsteemi pole ükski ELi partner ära kasutanud. Seega ei saa öelda, et nad oleks korrumppeerunud või kasutaksid süsteemi ära. Ma ei saa muidugi öelda, et selliseid asju ei tule ette, kuid selleks on meil õigussüsteem.

Oleme erinevad. Suurem osa meist on seaduskuulekad ja ausad, aga on ka inimesi, kes teevad vigu, ja nad tuleb kohtu ette tuua. Vaid väikest osa nendest toetustest on kuritarvitatud. Asi pole kreeklastes või valitsuses või parlamendis, need on isikud, kes tegid midagi valesti, ja nad saavad karistada.

Selle süsteemi ainuke viga on, et selle ülalpidamine maksab palju. Kolmandatesse riikidesse abi saatmine on väga korralikult kontrollitud ja mingit raha kõrvale ei panda mitte kuskil. ELi sees on see keerulisem, kuna raha kantakse üle liikmesriikidele. Ma ei paneks seda võrdlusesse, sest loogika on teine. Suurem solidaarsus on ELi sees, mitte väljas.

Partnerid:

Instituto Marquês de Valle Flôr – Portugal
www.coerencia.pt
www.imvf.org

Evert Vermeer Foundation – Holland
www.fairpolitics.eu
www.fairpolitics.nl
www.evertvermeer.nl

Prague Global Policy Institute – Třehhi Vabariik
www.glopolis.org

Eesti People to People - Estonia
www.ptpest.ee
ptpest@hotmail.ee

Cape Verdian Platform of NGOs - Cape Verde
www.platongs.org.cv